

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Porotne sodbe in slov. ljudstvo.

Misel, ki je mati porotnih sodb, je zdrava in nič se ne sliši slabo, če se reče, da sodi ljudstvo čez one, ki se zagreše zoper ljudstvo.

Pravica, ljubezen do nje, začne se s človekom in z njim tudi živi, brez človeka, kdo še misli, da ona živi? Ljudstvo pa ni druga, kakor človek v velikem številu; če živi tedaj pravica v človeku in se kaže po človeku, živi in kaže se ona še toliko bolj v ljudstvu. V ljudstvu imamo po takem živ izraz za pravico.

V sodbi pa se terja in ne pričakuje se druga, kakor gola pravica in torej je sodba, katero izreče ljudstvo, to se pravi izbrani možje iz ljudstva, prava pravcata pravica in v tem ima prav pregovor, ki pravi: „Glas ljudstva, glas Boga“. Doslej, a samo doslej je ta pregovor resnica. Ni pa več dalje, vsaj vselej ni.

A še je potlej drugo, za voljo česar so porotne sodbe toliko važne, to namreč, da vé, ali bolje povemo, čuti ljudstvo, med katerim se izgodi kaka hudobija, najbolj, kaka in kako da je ona za občni blagor pomenljiva. Izučeni sodniki vedó to gotovo, ali le dotlej, kolikor se prelomi po njej postava. Postava in življenje stojite pa si večkrat nasproti in marsikatero djanje še ni zoper postavu, močno pa že pači življenje in na robe. V tacih slučajih je sodba, kakor jo izreče ljudstvo, prava in klobuk doli pred tako sodbo!

Žal, da se ne vé vselej, kje da začne in kje da se konča sodba ljudstva. Porotne sodbe, kakor jih imamo mi v naših krajih, ne rečemo v naših cesarskih mejah, — te, kakor jih poznamo v naših krajih, nič se nam ne zdé prave, vsaj izraz, sodba ljudstva one niso v naših očeh.

To, kako se kličejo možje va-nje in še bolj to, kako da se odbirajo za-nje, menimo, da ni prav ali ima le malo podobe za to, da govori skozi ljudstvo, pravo, nepokvarjeno ljudstvo.

Ena ovira, ali komur je to ljubše, en za-držek je v tem že to, da terja postava pri po-

rotniku, naj zna dva jezika, nemški in slovenski. Tacih mož bilo bi pač treba pri nas z lučjo o belem dnevu iskati. Ali vam že ne znajo nemški ali vsaj slovenski ne in ti, ki znajo oba jezika, pa niso vsled postave v veliki večini za porotno sodbo, kdo more še torej postati porotnik? V tem se mora, hoče ali noče, seči po polovičarjih; ti pa niso in mi jih ne moremo ali ne smemo spoznati za može, izbrane iz ljudstva, da govoré v njegovem imenu. To pa še tem manje, ker nas učé izkušnje, da sedé v porotnih sodbah možje, ki ne znajo in se celo bahajo s tem, da ne znajo slovenski. Kaj čejo torej ti, kedar stoji slov. oseba, ali pa so slov. reči v obravnavi?

In taki možje sodijo pri nas o rečeh in djanjih, pri katerih je še človeku, ki zna po polnem slovenski, težko odločiti se, ali je ali ni zoper postavu in kar se izgodéva še gosteje, ali ga je kriv ali pa ga ni kriv človek, ki sedi na tožni klopi. To se uvideva po navadi še le iz tega, kako se zagovarja sam in kako govoré priče. Ena beseda, če jo človek razume, pové včasih več, kakor dolgi govori zatožnika ali zagovornika. Ako jo preslišiš, ali pa je ne razumiš, tvoja sodba o celi stvari ne more biti prava.

Če ima torej porotnik kaj vesti, ne more dati svojega glasu ne za „kriv“, ne za „ne-kriv“, — kedar ni vsega razumel, kar se je v celi obravnavi govorilo. To je dosledno ali po postavi ni več in pri nas bi se potlej porotne sodbe same nehale, kajti pri nas so možje, ki bi znali oba jezika popolnem, redki in celo redki so taki pri naših porotnih sodbah.

Kakor so torej pri nas razmere, ločiti bi bilo porotne sodbe v slovenske in nemške. Pri prvih imelo bi se vse vršiti slovenski in v pričo samih slov. porotnikov, pri drugih pa nemški in se ve, da tudi v pričo nemških porotnikov, ako ni — tu in tam — tacih, ki znajo oba jezika dobro. Kakor pa pravimo, taci so pri nas redki in kedar obvelja za vse, in tedaj za slov.

ljudstvo enaka pravica, tega tudi ni treba. Na domačih tleh naj velja domača, pa bode prav za vse.

Dokler pa ni tega, nima in ne more slov. ljudstvo imeti zaupanja v porotne sodbe in naj se torej nihče ne čudi, če rado verjame, o njih še vse več, kakor se piše ali govori sem ter tje o njih.

Gospodarske stvari.

Sedanje opravilo v vinogradih.

Poskusil sem, kakor je bilo v zadnjem „Slov. Gosp.“ nasvetovano na pozebljenih trsih locne ali putiče rezati dati, pa ta poskušnja se ni dobro obnesla. Trta se je začela silno solziti in vosek na rano položen se ni hotel prijeti, moral sem tedaj, da ne bi trta zavoljo prevelikega solzenja škode trpela, dalnje rezanje opustiti.

Nekateri so svetovali, da se imajo pozebljene mladike potrgati; pa bojim se, da tudi to se ne bo dobro obneslo, ker se bo trs ranil in morebiti še zraven stoječa speča očesa oškodavala. Prosim, da kdo ob svojem času po „Slov. Gosp.“ objavi, kako se je ta poskušnja obnesla.

Vsled lepega vremena je začelo pozebljeno trsje zopet gnati, ter nastavlja obilno mladih rozeg, ki bodo košato po trti rastle. Tukaj bo gotovo umestno, da se nepotrebne rozge, ki grozdja niso nastavile in se tudi za reznike v prihodnjem letu ne bodo potrebovale, o pravem času odstranijo, da ne bodo trsa brez potrebe slabile in da bodo zamogle ostale mladike močnejše rasti, po katerih se bo trs za prihodnje leto krepek ohranil. H.

Napaka da kokoši lastna jajca naključvajo in jedó.

Ta napaka ima svoj početek brez dvombe v tem, da katera kokoš slučajno kako jajce v gnjezdu potrupi ali pa kako jajce z mehko lupino znese in potem tako jajce posne. Prilika dela tudi tukaj tatice. Primeri se pa tudi pogosto, da se kokošim jajčne lupine v velikih kosih tje po dvoru pomečejo, v katerih je sem ter tje tudi še kaj beljakovine ali rumenjaka notri. Kokoši take lupine z vsebino vred povžijejo in se tako navadijo pozneje lastna jajca naključvati in žreti.

Toraj je skrbeti, da se kokošim jajčne lupine le prav na drobne kosce zdrobljene med ostalo mehko brano pomešajo in da se jajčaricam in jalovicam onemogoči k lastnim in tujim jajcem priti. Zato se pa priporočajo posebna kokošja gnjezda, ki so tako narejena, da je kokoš od jajc po primerni mreži ločena, skozi katero pa jajca na globočje dno rahlo pokapati morejo. Dno je z žaganjem ali kako drugo

mehko snovijo natlačiti. Drugod imajo še druge naprave. Najpriprostejše sredstvo je brez vgovora gnjezdo prav temno narediti, ker kokoš brž, ko je iznesla, temno gnjezdo zapusti in si ne da časa po izleženih jajcih še ozirati. Tudi zaperajo kokoši jajcežrevke 8–9 dni v kako prav temno čumnato, da med tem pozabijo na jajcežretje. Ko bi pa tudi to ne pomagalo, je pa gotovi pomoček „nož pod vrat.“

Riborejcem v svarilo.

Ob bregu in v plitvi vodi po ribnikih raste pri nas prav pogosto neki plevel, ki se dvozob ali povodna konoplja (*Bidens tripartita*, *Bidens cernua*) imenuje, ki ima veliko cvetnih glav. Semena so po 3–4 centimetrov dolga, so obrnjeno-jajčaste podobe in ploščato-štirirobata in v poznem poletju zoré. Ta semenčeka imajo na svojem širjem koncu tri toge, z nazaj zakrivljenimi zobčki orožene rese, s katerimi se kaj rada obleke poprijemajo. Ko so pred kratkim neki ribnik pregledovali, v katerem so se ribe zlatice redile, so našli čuda veliko število mladih ribic, katerim se je 1–5 takih zrn okoli gobčeka tako zapičilo, da živalice kar več jesti niso mogle. Pri nekaterih so na gobčku, ki je bil od semenskih res ranjen, tudi že začele mesne gobice rasti in tako so morale vse take ribice konec vzeti. Svetovati je toraj riborejcem, da to rastlino, predno ji seme dozori, iz ribnikov kolikor mogoče odpravijo. Tako piše „Prakt. Landw.“

Toplota smetena, kedar se mede.

Dostikrat se gospodinje jezijo, da se neče zmesti. To je vgibanja in toževanja, da je joj. Vzrok pa je večji del le v prenizki toploti smetane iskati. Ta mora po zimi 14–15° Celsija toplote imeti, po letu pa je 10–12° C. zadosti.

Sejmovi. Dne 24. maja v Apačah pri Radgoni. Dne 25. maja v Dobju, v Ivniku, v Ormožu, Jarenini, pri sv. Filipu, v Rogacu, v Slivnici pri Mariboru, pri sv. Vrbanu v slov. gor. in v Vitauju. Dne 31. v Arvežu, v Rečici, v Rogacu pa v Studenicah.

Dopisi.

Iz Ptuja. [Konec] Pri zadnji točki dnevnega reda sprejela se je po nasvetu g. ces. svetovalca Jermana resolucija, naj izstopijo slovenski poslanci iz Hohenwartovega kluba in se združijo v posebnem slov. klubu, ali naj skušajo, da se ustanovi jugoslovanski klub. Kdor g. Jermana pozna, bode rad priznal, da ga ni nestrpljiva mladost pripravila, da je stavil ta nasvet, ampak moško globoko prepričanje, da je vse posedavanje naših slov. poslancev v Hohenwartovem klubu zastoj.